

Шилко Сергій Олексійович,
*завідувач відділення професійної освіти, викладач фахових дисциплін
вищої категорії, старший викладач ВСП «Професійно-педагогічний
фаховий коледж Глухівського НПУ ім. О. Довженка»*

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У МАЙБУТНІХ МАЙСТРІВ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 015 ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА

Майстер виробничого навчання – це ключова фігура в системі професійної (професійно-технічної) освіти, яка відповідає за практичну підготовку майбутніх фахівців. Якість підготовки майстрів виробничого навчання безпосередньо впливає на рівень компетентності випускників і, як наслідок, на конкурентноспроможність національної економіки. Тому формування професійних компетентностей майбутніх майстрів виробничого навчання є актуальним і важливим завданням сучасної освіти.

Професійні компетентності майстра виробничого навчання – це сукупність знань, умінь і навичок, необхідних для ефективної організації навчально-виробничого процесу, передачі теоретичних знань і практичних навичок учням, а також для забезпечення безпеки праці на виробництві.

Мета формування професійних компетентностей полягає в тому, щоб підготувати фахівця, який не просто володіє теоретичними знаннями, а здатний застосовувати їх на практиці, адаптуватися до змінних умов і досягати успіху у своїй професійній діяльності.

Чинники, що впливають на формування професійних компетентностей:

- освіта: здобуття якісної освіти – основа для формування професійних компетентностей;
- досвід роботи: практичний досвід дозволяє закріпити теоретичні знання та розвинути нові навички;
- самоосвіта: постійна самоосвіта і прагнення до розвитку – важливий фактор успішної кар'єри;
- менторинг: наставництво досвідчених фахівців допомагає швидше адаптуватися до професійної діяльності;
- корпоративне навчання: програми навчання, організовані компанією, дозволяють розвивати необхідні для роботи компетенції.

Важливо розуміти, що формування професійних компетенцій – це тривалий і безперервний процес, який вимагає зусиль як від самої людини, так і від організацій, що забезпечують її професійний розвиток.

Сучасні підходи до формування професійних компетентностей майбутніх майстрів виробничого навчання базуються на таких принципах:

- індивідуалізація навчання: кожен майбутній майстер має індивідуальні особливості, тому навчання має бути адаптовано до потреб кожного конкретного студента;
- практико-орієнтованість: навчання має бути тісно пов'язане з практичною діяльністю, що дозволить майбутнім майстрам виробничого навчання отримати досвід роботи в закладах професійної (професійно-технічної) освіти, на виробництві;
- використання інноваційних технологій: сучасні інформаційні технології надають нові можливості для організації освітнього процесу, підвищення його ефективності;
- міждисциплінарний підхід: формування компетентностей має здійснюватися в контексті різних дисциплін, що дозволить майбутнім майстрам виробничого навчання отримати більш цілісне уявлення про свою професію.

У ВСП «Професійно-педагогічний фаховий коледж Глухівського НПУ ім. О. Довженка» формування професійних компетентностей у майбутніх майстрів виробничого навчання здійснюється шляхом:

- 1) теоретичної підготовки:
 - вивчення педагогіки, психології, організації та методики професійного навчання, організації та методики виховної роботи (відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахових молодших бакалаврів за спеціальністю 015 Професійна освіта);
 - ознайомлення із сучасними тенденціями розвитку професійної (професійно-технічної) освіти;
- 2) практичної підготовки:
 - педагогічна практика в закладах професійної (професійно-технічної) освіти;
 - розроблення планів-конспектів уроків виробничого навчання, інструкційно-технологічних карток;
 - проведення уроків виробничого навчання з учнями;
- 3) науково-дослідна робота:
 - участь у наукових конференціях і семінарах;
- 4) самоосвіти:
 - постійне підвищення кваліфікації;
 - вивчення передового педагогічного досвіду;
 - вивчення нових педагогічних технологій.

Для якісної підготовки майстрів виробничого навчання в майбутньому можна очікувати подальшого розвитку таких напрямів:

- посилення ролі дуальної освіти: поєднання теоретичного навчання в закладі освіти з практичною підготовкою на виробництві дозволить майбутнім майстрам виробничого навчання отримати більш повну і якісну підготовку;
- розширення використання цифрових технологій: застосування віртуальної та доповненої реальності, 3D-моделювання, онлайн-платформ для навчання дозволить зробити навчальний процес більш інтерактивним і ефективним;
- розвиток професійних спільнот майстрів: створення мереж для обміну досвідом, організація конференцій, семінарів сприятиме підвищенню професійного рівня майстрів.

Формування професійних компетентностей майбутніх майстрів виробничого навчання є складним і багатогранним процесом, який вимагає комплексного підходу та систематичної роботи. Завданням сучасної педагогіки є створення таких умов, що дозволять майбутнім майстрам виробничого навчання отримати необхідні компетентності для ефективної роботи в сучасних закладах професійної (професійно-технічної) освіти та в умовах виробництва.

Список використаної літератури

1. Кручек В. А., Кошук О. Б., Кравець С. Г., Майборода Л. А., Пятничук Т. В., Голуб І. І. Однорог Г. В. Методичні основи професійного навчання кваліфікованих робітників: методичний посібник. Житомир: Полісся, 2020. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/724247/> (дата звернення: 15.10.2024).
2. Інститут проф.-техн. освіти НАПН України. Професійний стандарт «Майстер виробничого навчання». 25.06.2020 (Оновлений у 2021р.). URL: <https://register.nqa.gov.ua/profstandart/majster-virobnicogo-navcanna-2> (дата звернення: 15.10.2024).
3. Кравець С. Технологія розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання. *Professional Pedagogics*. 2020. № 2(19). С. 80–85. URL: <https://doi.org/10.32835/2223-5752.2019.19.80-85> (дата звернення: 15.10.2024).

4. Кошук О. Б. Цілі та завдання розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання, *Потенціал сучасної науки*: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. Київ, 2019.
5. Кручек В. А., Майборода Л. А. Професійна компетентність та сучасні трудові функції майстра виробничого навчання. *Актуальні проблеми професійного розвитку майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти* : зб. матер. всеукраїнської вебконференції (м. Київ, 20 травня 2019 року). Київ, 2019.
6. Самусь Т. В., Опанасенко В. П. Формування професійної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання засобами комп'ютерного моделювання. *«Перспективи та інновації науки» (Серія «Педагогіка»)*: журнал. 2024. № 6 (40) 2024. С. 415 – 426. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-6\(40\)-415-426](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-6(40)-415-426)
7. Самусь Т. В. Фахова підготовка майбутніх педагогів професійного навчання та напрями її модернізації. *«Наука і техніка сьогодні (Серія «Педагогіка»)*»: журнал. 2024. № 9 (37) 2024. С. 440 – 452. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2024-9\(37\)-440-452](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2024-9(37)-440-452).